Dansk udenrigspolitik og dansk sikkerhedspolitik plejer ikke at være væsentlige stridsemner i den politiske debat i Danmark. Det har været en styrke for os, at der gennem mange år har været bred politisk opbakning om den linie, der er fulgt af skiftende regeringer.

Der er rokket alvorligt ved den brede enighed det sidste år - selv om firkløver-regeringen loyalt har fastholdt den socialdemokratiske regerings linie i udenrigs- og sikkerheds politikken.

Det svækker os ude. Og ryster os hjemme. For Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik er dermed blevet et emne, som vikles stærkere ind i den indre-politiske strid, end vi som nation kan være tjent med.

Jeg vil imidlertid slå fast som noget positivt, at når det drejer sig om Danmarks grundlæggende placering i det internationale billede, består den brede enighed fortsat:

Der er nemlig fortsat et stort flertal for, at dansk udenrigspolitik og sikkerhedspolitik skal bygge på vort medlemskab af EF, NATO og Fn samt det nordiske samarbejde.

Det betyder, at Danmark ikke er et neutralt land. Vi har valgt side i øst-vest-konflikten. Vi er part i sagen.

Og dermed har vi ikke blot moralsk forpligtelse - men også en klar egeninteresse - i at udvise loyalitet over for vore allierede. Jeg taler med vilje om "loyalitet". Det er ikke det samme som kritikløs følgagtighed. Men det er vigtigt at slå fast, at med vort medlemskab af Nato kan der ikke herske tvivl om, hvor vor loyalitet hører hjemme.

Natos styrke ligger i, at der er en alliance i af demokratiske lande - med økonomiske systemer, som er de mest effektive i verden.

Derfor skal vi ikke undervurdere vor egen alliances styrke. For det er os, der har frie politiske systemer, som ikke behøver undertrykke en folkelig modstand. Og Nato er en forsvarsalliance, som bygger på afspænding og styrke:

Natos mål er fred og frihed. Og det har Nato hidtil sikret os.

Det største udenrigspolitiske problem, vi står over for i dag, er den fortsatte atomvåbenoprustning.

Det er et spørgsmål, som truer med at splitte befolkningerne i mange lande. Også i Danmark - selv om vi jo slet ikke skal have disse våben.

En Gallup-undersøgelse fornylig viste, at 58 % af den danske befolkning er imod opstilling af atomraketter i Vesteuropa.

Jeg tror, det tal er misvisende.
Jeg er sikker på, at der er 100 %, som er imod.
Jeg er også selv imod.
Vi er vel alle imod en yderligere optrapning af atomvåbenkapløbet .
Men det ulykkelige i situationen er, at vi ikke frit kan vælge!
For det er ikke os - det er ikke Vesten - der har indledt det våbenkapløb, vi nu er inde i, og som vedrører atomraketterne i Europa. Det var Sovjetunionen, som begyndte at opstille SS-20-raketterne midt i 70'erne. Og de er fortsat lige siden - og fortsætter den dag i dag, på trods af den massive fredspropaganda, de har rettet mod Vesten, som ikke har foretaget en tilsvarende oprustning. I dag er der anbragt omkring 350 SS-20-raketter med over 1.000 sprænghoveder. Og i hele den periode har vi i Vesten ikke opstillet een eneste mellemdistanceraket. Vi har tværtimod fjernet "gamle" sprænghoveder, således at den amerikanske atomslagstyrke i dag kun har en fjerdedel af den samlede sprængkraft, den tidligere havde.
Alt dette er kendsgerninger - som naturligvis kan vendes og drejes og fortolkes. Men som udtrykker noget grundlæggende om det våbenkapløb, vi alle ønsker at bringe til ophør.
Så lyder spørgsmålet:
"Nogen skal jo begynde med at sige nej, hvorfor ikke Vi". Svaret er: i
Kan vi være sikre på, at de andre vil følge efter, når vi begynder? Det er der jo ikke noget, der tyder på, når vi ser
på de seneste års udvikling. Tværtimod. Og lad mig spørge dem, der på denne måde vil gå i spidsen: Vil I være tilfredse med, at der er atomvåben i Europa, når blot dét kun er den ene part, der har dem?
Vi skal passe meget på, at vi ikke opgiver en balance, der har virket - til gengæld for en ubalance, som næppe vil virke. Det ville være uansvarligt. Det vil ikke sikre den freds, vi alle ønsker så brændende.
Et andet spørgsmål lyder: Hvad skal Nato-landene overhovedet med atomvåben i Europa?
Svaret er, at den afskrækkende virkning i at besidde atomvåben er det eneste, vi har at stille op over for Sovjetunionens militære overmagt, når det drejer sig om troppe-antal, kampvogne ov.s. - samtidig med, at vore atomvåben skal sikre os, at de ikke tør bruge deres atomvåben.

En løsning er naturligvis at styrke vores konventionelle forsvar, så det ikke kan tromles ned. Det koster penge - mange flere end der i dag er vilje til at anvende på forsvaret. Derfor tvinges Nato til at lade atomvåben udgå i sin strategi for forsvar af Europa.

Afskrækkelse og terrorbalance er uhyggeligt, umenneskeligt, men en bitter nødvendighed til sikring af freden. Den fred, vi til gengæld har bevaret her i Europa i snart 40 år.

I dag står vi så over for den kendsgerning, at balancen er forrykket af de SS-20-raketter, der er opstillet af Sovjet unionen. Nato gav sit svar på denne trussel i 1979 - med den såkaldte dobbeltbeslutning: Man planlagde modernisering af de vestlige våben som svar - men tilbød forhandling før denne modernisering blev gennemført.

Det betød, at hvis der ikke inden udgangen af 1983 findes en forhandlingsløsning mellem USA og Sovjetunionen om mellemdistanceraketterne, som gør den vestlige modernisering overflødig, så vil Nato-landene derefter i en femårig periode opstille 572 raketter - de såkaldte Pershing-2 og krydsermissiler. Men dette vil ikke være en oprustning, alene en modernisering: For hver ny raket, der opstilles, fjernes en gammel.

Siden 1981 er der forhandlet i Geneve om en sådan aftale.

USA har vist forhandlingsvilje. Sovjetunionen næsten ingen.

Tiden er ved at være opbrugt.

Det er nu vigtigt, at der sikres ro om forhandlingerne i Geneve. At vi ikke undergraver vore egne allieredes forhandlingsposition yderligere.

Derfor er det vigtigt, at raketspørgsmålet ikke misbruges i et indrepolitisk spil.

Jeg har med tilfredshed set, at den tidligere statsminister ikke ønsker et folketingsvalg på raketspørgsmålet. Det ønsker regeringen heller ikke.

Der blev vedtaget en dagsorden af Folketinget den 26. maj. om atomvåbenspørgsmålet mod regeringens ønske. Regeringen lever loyalt op til denne dagsorden. Sådan er de parlamentariske vilkår. Men jeg vil rette en appel til Socialdemokratiet om ikke at forsøge at skubbe regeringen over den linie, som blev trukket med dagsordenen i maj. Jeg har bemærket mig, at den tidligere statsminister ikke finder det nødvendigt at gå videre end denne dagsorden. Det opfatter jeg som et positivt tegn på, at heller ikke socialdemokratiet ønsker at lade dette spørgsmål blive

udnyttet af SF og VS i deres politiske spil.
Vi må huske på, at i disse forhandlinger udsættes vi i vesten for trusler.
Hvis vi bøjer, os for disse trusler, kan det kun styrke den agressive politik hos de totalitære regimer, der truer os.
Vi skal være realistiske i Vesten.
Vi skal klart erkende den trussel mod vores frihed og vore øvrige værdier, som ligger i denne verdens totalitære regimer. Trusler er jo et led i disse regimers samfundssystem.
Men samtidig er der intet alternativ til afspænding mellem øst og vest. Og derfor skal dialogen fortsætte.
Der er behov for realisme og fasthed i øst-vest-forholdet Vi må ikke glemme, hvad historien har lært os - og vi må
ikke lade vreden tage magten fra fornuften. Derfor må vi i Vesten stå sammen, og modstå splittelsesforsøg.
Jeg sagde før, at den danske befolkning nødigt skulle splittes på dette spørgsmål.
I 1971-72 oplevede vi en splittelse, der gik helt ind i de enkelte familier. Det var omkring EF-medlemskabet.
Dengang holdt socialdemokratiet fast. Jeg håber, det samme sker i spørgsmålet om Vestens forsvar.
At det var vigtigt, at vi kom med i EF, tvivler ingen om i denne forsamling.
Når tilliden til EF tilsyneladende er faldet siden 1972, er det nåske fordi den bredere ide bag det europæiske samarbejde er skubbet i baggrunden i den offentlige debat.
Men nu, hvor vi helt uvant rammes af vanskeligheder og udfordringer på flere fronter, består vor eneste udvej i at mobilisere den europæiske begejstring påny. Vi bliver alle tabere, hvis vi henfalder til national enegang og selvmedlidenhed .
Fællesskabet har stået i stampe de sidste ti år.
Tiden er inde til at tilføre det en ny impuls. Vi har fra dansk side lagt forslag frem i EF til, hvorledes vi kan komme videre i EF-samarbejdet. Vore forslag er blevet positivt modtaget. Og det kan hjælpe os til, både at udbygge indholdet
af EF-samarbejdet sikre os imod at miste de resultater, der allerede er opnået, især på landbrugsområdet.
Det europæiske fælleskab er som en cykel: Hvis det ikke drives fremad, falder det.
Kun i fællesskab mellem landene kan vi gøre vor indflydelse gældende. Det gælder i

EF - det gælder i det udenrigspolitiske samarbejde mellem EF-landene - og det gælder i Nato.
Og kun i fællesskab her i Danmark kan vi løfte de problemer vi står overfor.
Derfor må den nye folketingssamling blive indledningen til en periode, hvor regeringen og det største oppositionsparti igen kan tale med hinanden om den udenrigs- og sikkerhedspolitik, vi gennem så mange år har stået sammen om.
Vi har en fælles interesse i, at skabe ro på det sikkerhedspolitiske område, nu hvor forhandlingerne i Geneve går ind i deres afgørende fase - og hvor demonstrationer fra dansk side kun kan vanskeliggøre forhandlingerne.
Vi må ikke tale forbi hinanden i denne sag. Vi ønsker alle at standse atomkapløbet. Vi føler alle den samme angst, som er drivkraft i de forskellige fredsbevægelser.
Franklin D. Roosevelt sagde i 1936: "Denne generation har et stævnemøde med skæbnen".
Han fik ret. Men det blev et katastrofalt møde, der kostede
mange af den tids yngre generation livet.
Dette må ikke gentage sig.
Derfor bør Vesten stå samlet.
For at dette kan ske, må regeringerne bakkes op i parlamenterne og i befolkningen.
Fasthed parret med smidighed bliver nøgleord i denne situation.
Jeg appellerer derfor til den bredest mulige opbakning omkring en fortsættelse af hovedlinierne i dansk udenrigspolitik .